

KYIV SCHOOL
OF ECONOMICS

University of
Kent

ОКРЕМІ ЕЛЕМЕНТИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Моніторинг, скринінг, профілактика

Олександра Бетлій

Семінар: «Методи аналізу і оцінки політики
громадського здоров'я України»

Київ, 29 червня

Зміст

- Моніторинг
 - Звітність
 - Національні програми
- Кілька слів про
 - скринінг
 - та*
 - профілактику

Моніторинг

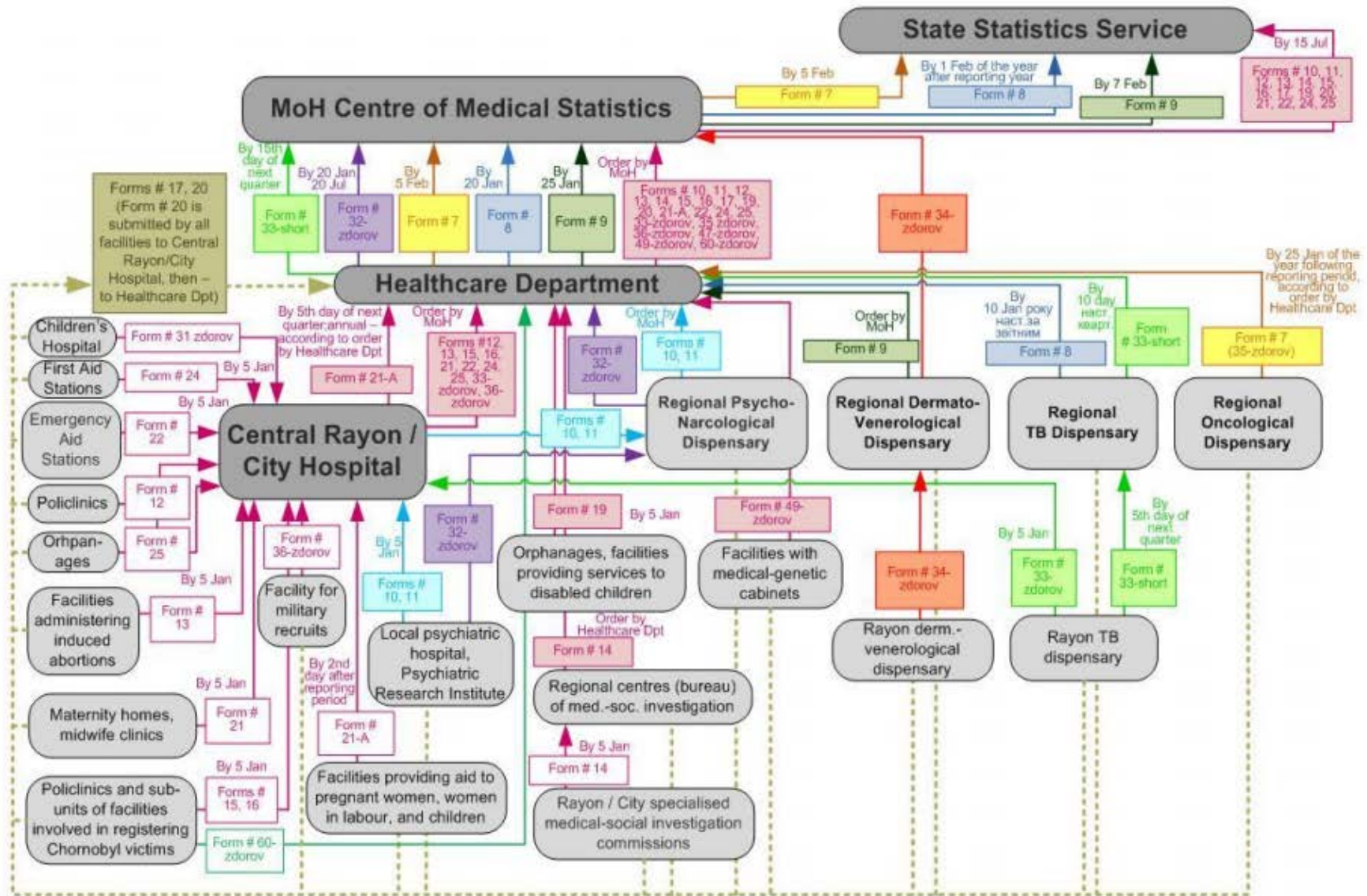
Моніторинг

В Україні відсутня єдина комплексна система звітування, моніторингу та аналізу даних щодо здоров'я населення.

Наявна система досить фрагментована, оскільки численні інституції (установи та заклади МОЗ та інші ЦОВВ) збирають медичну та демографічну статистику, дані щодо ризиків для здоров'я, захворювань та травматизму тощо.

Немає усталеної практики використовувати зібрані дані для оцінки можливих ризиків для громадського здоров'я, а також ухвалення управлінських рішень.

Моніторинг та оцінка здоров'я населення

Моніторинг - звітність

Однією з найбільших проблем для моніторингу та аналізу даних пов'язана із звітністю

- Звітність передусім паперова; найчастіше лише основні показники звітують електронно
- При цьому МОЗ (вкл. з Центром медичної статистики МОЗ України), Держстат оприлюднюють лише агреговану інформацію
- Регіональна база *Health for All* переважно бракує даних в розрізі областей України
- Окремі дані, щоправда, надаються Центром медичної статистики МОЗ України на платній основі
- Відсутній електронний реєстр пацієнтів, немає єдиного медичного простору

Моніторинг - звітність

Моніторинг - звітність

Окреме питання стосується якості даних

- Численні форми вимагають надмірного часу для заповнення, а тому знижується як якість надання медичної допомоги, так і якість заповнення форм
- Паперова звітність не дозволяє проведення ретельних камеральних перевірок

Якість даних також страждає через наявні негативні стимули:

- Через догани - перебільшення частки вакцинованих осіб, заниження звітованих випадків ускладнень
- Через надання фінансування на кількість ліжок - перебільшення кількості зайнятих ліжок
- Одним із пояснень суттєво вищої смертності від серцево-судинних захворювань є не лише незадовільний стан профілактики та невідповідальне ставлення до свого здоров'я, але й статистичні приписки в звітуванні.

Моніторинг – національні програми

Протягом років незалежності було ухвалено численні національні програми, які стосуються питань громадського здоров'я. Однак:

- Є наявними лише кілька звітів щодо оцінки ефективності впровадження цих програм
- Рахункова палата передусім зосереджувала увагу на ефективності витрачання бюджетних коштів
- Оцінку впливу програми на громадське здоров'я часто неможливо здійснити через дуже загальне формулювання очікуваних результатів впровадження програм

(оцінка і звітування щодо впровадження дещо поліпшились протягом останніх двох років)

Моніторинг

З огляду на проблеми моніторингу в сфері громадського здоров'я позитивним повинно стати створення Центру громадського здоров'я.

Центр покликаний, зокрема, стати ключовим органом, який відповідає за збір, моніторинг та звітність даних у сфері громадського здоров'я.

Зміцнення здоров'я та профілактика

Зміцнення здоров'я та профілактика

“Health promotion is the process of enabling people to increase control over their health and its determinants, and thereby improve their health”

WHO 2005 Bangkok Charter for Health Promotion

- Тому питання зміцнення здоров'я стосуються різних факторів, які впливають на здоров'я людини: фізичні, соціальні та ментальні
- А тому заходи у сфері зміцнення здоров'я потрібно передбачати при виробленні державної політики, яка матиме вплив на добробут, житло, якість їжі, зайнятість та умови праці

Зміцнення здоров'я та профілактика

- В Україні питанням зміцнення здоров'я та просування здорового способу життя приділяють недостатньо уваги
- На сьогодні достатньо непоширений здоровий спосіб життя (часто населення не відчуває відповідальності за своє здоров'я) та високі ризики для здоров'я:
 - Високий рівень смертності від неінфекційних хвороб
 - Низька тривалість життя
 - Високий рівень інвалідності
- Відповідно до реформи, яку було розпочато в пілотних регіонах у 2012-2014 роках та обговорюють надалі, сімейні лікарі будуть відповідати за профілактику. Досвід свідчить, що це вимагатиме великих зусиль

Зміцнення здоров'я та профілактика

- Запровадження цієї організаційної моделі, зокрема, для послуг в сфері планування сім'ї є на стадії зародження, зокрема, через відсутність достатньої кількості сімейних лікарів та браку достатніх знань в них щодо планування сім'ї
- Сімейні лікарі поки що рідко ведуть вагітність
 - Частково це пояснено із браком знань
 - Існує низька довіра вагітних жінок до сімейних лікарів
 - Найчастіше навіть в пілотах в ЦПМСД надалі залишались на роботі гінекологи

Зміцнення здоров'я та профілактика

- Одним із кроків профілактики захворювань визнано вакцинацію
- Рівень вакцинації неухильно знижується протягом останніх років
 - Вакцини часто відсутні (ситуація повинна поліпшитись у 2016 році внаслідок передачі закупівель міжнародним організаціям та переходом на довгострокові контракти)
 - Низька довіра до системи охорони здоров'я в цілому та окремих лікарів зокрема

Національні програми

- Так і не було ухвалено очікуваної комплексної програми «Здоров'я 2020»
- Ухвалені програми в сфері профілактики та зміцнення здоров'я стосуються профілактики та лікування артеріальної гіпертензії, цукрового діабету, серцево-судинних захворювань
- Питанням здорового стилю життя також приділено увагу, зокрема, в програмах Молодь України, тощо.
- Україна долучилась до ініціативи ВОЗ «Здорові міста», а також Countrywide Integrated Noncommunicable Disease Intervention
- Велику роль в питаннях профілактики відіграють громадські організації

Скринінг

Скринінг

Скринінг – один із елементів профілактики - процес виявлення осіб, які можуть бути схильними до ризику певного захворювання.

Виділяють: масовий скринінг, вибірковий, та індивідуальний

Не існує сталого набору обов'язкових скринінгів у всіх країнах.

Натомість вибір залежить від потреби (важливості проблеми із здоров'ям), можливості діагностики, наявності лікування, можливої прихованої форми захворювання, економічної вигоди скринінгу

Скринінг

В Україні найбільш поширеним є скринінг на ТБ (через епідеміологічну ситуацію), а також ВІЛ/СНІД (зокрема для вагітних жінок, щоб знизити вертикальну трансмісію).

Лікарі первинної ланки повинні перевіряти тиск пацієнтів для виявлення ризику гіпертензії

Терапевти найчастіше спрямовують жінок до гінекологів, але скринінг на рак грудей поки що не став обов'язковим

Разом з тим, часто скринінг не є доступним через відсутність необхідних оснащення або реагентів

Отже...

Це лише кілька елементів громадського здоров'я

На сьогодні система громадського здоров'я в Україні перебуває на стадії формування

Система моніторингу та аналізу даних в сфері охорони здоров'я залишається фрагментованою та не дозволяє виробляти політику на основі аналізу

Здоров'я населення рідко є одним із факторів, що впливають на ухвалення урядових рішень

Профілактика залишається нерозвиненою через відсутність достатньої уваги, знань в лікарів первинної ланки та спроможності здійснювати профілактичні заходи

Дякую за увагу!

Контакти

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

- вул. Рейтарська 8/5-А, Київ
01030, Україна
- тел: +38-044-278-6360
- e-mail: betliy@ier.kiev.ua